

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Навчально-науковий інститут історії, міжнародних відносин
і соціально-політичних наук
Кафедра історії України

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ
ТА КУЛЬТУРИ»**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Освітня програма	Екологія
Форма навчання	Денна/заочна
Розробники	Набока Олександр Вікторович , доктор історичних наук, завідувач кафедри історії України. Ковпак Олена Сергіївна , кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри історії України.
Контактна інформація	Набока Олександр Вікторович - e-mail: snaboka@gmail.com Ковпак Олена Сергіївна - e-mail: kovpaklena22@gmail.com
Курс	перший
Семестр	перший
Тип освітнього компоненту	обов'язковий, цикл загальної підготовки
Обсяг дисципліни	5 кредитів ECTS / 150 годин.
Форма контролю	Екзамен (1 семестр)
Мова викладання	Українська
Анотація освітнього компоненту, ключові слова	Дисципліна є невід'ємною складовою підготовки здобувачів вищої освіти, відіграє важливу роль у системі всієї гуманітарної підготовки особистості. Зміст програми курсу передбачає оволодіння синтетичними знаннями з історії та культури України, головних тенденцій в історіографії історії України задля розуміння наукових альтернатив, зосереджує увагу на теоретичних засадах культурології, особливостях розвитку української культури. Українська історія та культура – органічна частина світової історії та культури.
Мета освітнього компоненту	Мета: комплексне висвітлення актуальних проблем державотворення в українській історії, а також питань історії української культури, надання їм виваженої оцінки. Завдання: сформувати у студентів уявлення про основні етапи розвитку державної ідеї та традиції державного будівництва на українських землях; усвідомлення місця України в загальноєвропейському історичному процесі; цілісні знання про національну культуру на

	історичних етапах її становлення та розвитку; вироблення умінь застосовувати набуті знання з історії у повсякденній діяльності для орієнтації в суспільно-політичному житті; піднесення національної самосвідомості майбутніх спеціалістів, виховання у них патріотичних і морально-етичних переконань.
Очікувані результати навчання:	<p>Очікуваними результатами навчання мають стати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування поняття про місце історії у системі університетського навчання; - систематизація наявних знань здобувачів з історії України; - ознайомлення із закономірностями суспільно-політичних та соціально-економічних процесів, що проходили на землях Центрально-Східної Європи; - формування уявлення щодо оцінок найбільш дискусійних подій історії України; - формуванню уявлень про міжпредметні зв'язки у вивченні гуманітарних дисциплін; - формування уявлень про новітні засоби передачі інформації з історії України в контексті викликів епохи постправди; - вивчення закономірностей історичного розвитку при вивченні основних етапів становлення вітчизняної і зарубіжної культури та її взаємозв'язок із соціально-економічними, політичними процесами суспільства; - розкрити сутність культури як основну форму цілеспрямованої людської діяльності. <p>Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних компетентностей та програмних результатів навчання:</p> <p>Загальні компетентності(ЗК):</p> <p>ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПР 15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.</p> <p>ПР 24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПР 25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p>
Передумови вивчення дисципліни	Освітній компонент ґрунтується на системі базових знань, сформованих у закладі загальної середньої освіти у межах вивчення гуманітарних дисциплін.

<p>Форми, методи викладання та навчання</p>	<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання освітнього компоненту Методи: теоретико-інформаційні (лекція оглядова/тематична; проблемна лекція; пояснення, розповідь, проблемні бесіди; семінари-дискусії), практико-операційні (творчі роботи); пошуково-творчі методи навчання (аналіз конкретних історичних ситуацій). Освітній процес вивчення ОК реалізується в таких формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, контрольні заходи, самостійна робота Основними видами навчальних занять з вивчення ОК є: лекції, семінарські заняття. Передбачається використання наступних видів навчальних занять: Лекція (оглядова/тематична; проблемна лекція, лекція-візуалізація); Семінарські заняття (презентація/розв'язання проблемних ситуацій/самостійна робота з джерелами інформації /розробка і презентація самостійних проєктів/ проведення дискусії); Виконання індивідуальних творчих професійно-орієнтованих завдань для самостійної роботи. За умов карантинних обмежень запроваджується дистанційна (відео конференції на платформі Microsoft Teams, використання матеріалів «Освітнього порталу») або змішана форми навчання.</p>
<p>Обладнання</p>	<p>Мультимедійне обладнання; Комп'ютер або ноутбук; програмне забезпечення Windows 10, Office 365 Доступ до мережі Інтернет</p>
<p>Діяльність здобувача</p>	<p>Діяльність здобувача освіти: - слухання лекцій; - виступ з повідомленням на лекції, семінарі, участь у дискусії; - підготовка презентацій та повідомлень за певною тематикою; - підготовка завдань до семінарських занять; - самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз; - виконання завдань самостійної роботи; - виконання тестових завдань.</p>
<p>Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності</p>	<p>Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватись академічної доброчесності: етичних принципів та визначених Положенням «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання, та провадження наукової діяльності http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/06/poloj_akadem_dobro_3.pdf. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної діяльності.</p>
<p>Feedback курсу</p>	<p>Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці ОК на освітньому порталі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка та опитування здобувачів гарантом освітньої програми</p>

https://docs.google.com/forms/d/17XeHhln736K_slmxFe9bTYKoACwpZFW1gLIVFTysiLM/edit?ts=62037774

Зміст освітнього компоненту

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	семінарські заняття	лабораторні роботи	самостійні роботи	загальна кількість	лекції	семінарські заняття	лабораторні роботи	самостійні роботи
Перший модуль											
1.1	Вступ до курсу «Актуальні проблеми історії української державності та культури».	10	4	2		4	10	2			8
1.2	Витоки та передумови формування української культури. Київська та Галицько-Волинська держави. Особливості середньовічної культури на українських землях.	20	4	4		12	20		2		18
1.3	Українська державність у литовсько-польську добу. Становище культури.	20	4	4		12	20				20
1.4	Українська козацька республіка. Нові прояви в українській культурі.	20	4	4		12	20				20
Другий модуль											
2.1	Відродження ідеї українського національного самовизначення в ХІХ – на початку ХХ ст. Роль культури в цьому процесі.	20	4	2		14	20	2			18
2.2	Варіанти української державності за часів Української революції 1917–1921 рр.	20	4	4		12	20				20
2.3	Радянська українська державність: основні етапи, характерні риси, особливості. Особливості розвитку культури в умовах тоталітарної держави.	20	4	4		12	20		2		18
2.4	Розбудова незалежної української держави з 1991 р. до наших днів. Провідні тенденції розвитку сучасної української	20	4	4		12	20	2			18

	культури.										
	ЗАГАЛЬНА ГОДИН	КІЛЬКІСТЬ	150	32	28		90	150	6	4	140

Форми контролю:

Проведення поточного контролю здійснюватиметься із використанням різних типів завдань, таких як:

- автоматизовані тести для контролю та самоконтролю навчальних досягнень здобувачів освіти;
- поточне опитування;
- різнорівневі індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, розв'язання проблемних завдань, проведення обговорень дискусійних питань тощо) з наданням зворотного зв'язку про результати перевірки навчальних досягнень здобувачів освіти за матеріалом, що вивчається;
- завдання, що потребують розгорнутої відповіді;
- виконання індивідуальних практичних завдань для самостійної роботи.

Форма модульного контролю: 2 письмові контрольні роботи у вигляді тестування відкритої та закритої форми.

Оцінювання роботи при вивченні освітнього компоненту

Оцінювання за видами робіт (у %):

Письмові модульні контрольні роботи – 40 %;

результати роботи на практичних заняттях – 42 %;

завдання для самостійної роботи – 18 % (питання до самостійної роботи частково включено до модульних контрольних робіт).

Відповіді на практичних заняттях (участь у дискусіях) робота над завданнями у групах оцінюється за такими критеріями:

Ваговий бал – 3 бали за роботу на 1 практичному занятті.

Максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях дорівнює:

14 практ. х 3 бал. = 42 бал.

– *«відмінно»*, одержують студенти, які всебічно, систематично і глибоко володіють навчально-програмовим матеріалом, вміють самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїли основну і ознайомлені з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; творче виконання завдань – 3 балів;

– *«добре»*, заслуговують студенти, які знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання добре, але із певною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою; помилки, що допущені при виконанні завдань можуть бути виправлені з допомогою викладача – 2 бали;

– *«задовільно»*, заслуговують студенти, які знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії – 1 бал;

– *«незадовільно»* виставляється студентам, які не оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою або взагалі не дають відповіді – 0 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти з тем і питань, які не розглядалися під час аудиторних занять і не увійшли до модульних робіт:

Самостійна робота - 18 балів (18 % за весь курс).

2 модульні контрольні роботи (підсумкове тестування відкритої і закритої форми):

1-а модульна робота – 20 балів;

2-а модульна робота – 20 балів.

Підсумковим балом є арифметична сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види робіт з освітнього компонента. Максимальна кількість балів становить 100 балів.

Форма семестрового контролю – екзамен

Додаткові бали можуть бути нараховані за доповіді/публікації спрямування за освітнім компонентом на конференціях (5-10 балів залежно від рівня конференції; участь у II турі всеукраїнських олімпіад та конкурсах наукових робіт за спрямуванням освітнього компоненту (20 балів – участь, 30 балів – призове місце).

Перезарахування підлягають наявні результати навчання, які були здобуті у формальній освіті та відповідають за змістом й опанованими компетентностями і набутими програмними результатами навчання даному освітньому компоненту. Порядок перезарахування регламентує Процедура визнання результатів навчання здобутих у формальній освіті http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_1_protos_zabezp_yakist_osvita.pdf

Перезарахуванню підлягають результати навчання отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому модулю, темі (темам) та ін., які передбачені робочою програмою (силабусом) даного освітнього компоненту. Порядок перезарахування регламентує Процедура визнання результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_1_protos_zabezp_yakist_osvita.pdf

Критерії оцінювання:

Максимальна кількість балів, що здобувач вищої освіти може отримати за опанування освітнього компонента, дорівнює 100 (100%).

Екзаменаційна оцінка складається з суми балів, які набрав здобувач за кожний модуль. Відповідність оцінок за різними системами (100-бальна система, ECTS, 4-бальна національна система) наведено в таблиці:

Шкала оцінювання:

Національна	Відсоток	Шкала ECTS
відмінно	90 – 100%	A – відмінно – відмінне виконання роботи з незначною кількістю помилок
добре	83 – 89%	B – дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
добре	75 – 82%	C – добре – загалом правильна робота з кількома грубими помилками
задовільно	63 – 74%	D задовільно – посередньо, зі значною кількістю недоліків
задовільно	50 – 62%	E достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії оцінки
незадовільно	21 – 49%	FX незадовільно – для одержання кредиту потрібне деяке доопрацювання

незадовільно	0 – 20%	F незадовільно – здобувач вищої освіти має відвідати факультативні заняття для повторного оцінювання освітнього компонента
--------------	---------	---

Вважається що студент опанував освітній компонент у разі якщо набрав більше 50% балів.

У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до затвердженої процедури (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_prots_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf).

Здобувачі вищої освіти, які отримали семестрову оцінку з освітнього компонента від 0 до 49 балів, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Здобувачі вищої освіти, які одержали від 21 до 49 балів, після належної самостійної підготовки мають право перескласти іспит або залік. Порядок перескладання регламентує Процедура перескладання освітнього компоненту http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_prots_zabezp_yakist_osvita.pdf

Здобувачі вищої освіти, які набрали від 0 до 20 балів, мають право ліквідувати академічну заборгованість після відвідування ними факультативних занять з метою їх повторного оцінювання за даним освітнім компонентом. Порядок перескладання регламентує Процедура проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компоненту http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_prots_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf

Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Бойко О.Д. Історія України. К. : Академвидав, 2007. 688 с.
2. Борисова О.В., Климов А.О. Історія української державності : у 2-х томах. К. : Видавничий дім «КОНДОР», 2018. Т. 1–2.
3. Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття. К.:Знання, 2002. 214 с.
4. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності. К. : Либідь, 1999. 480 с.
5. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури. К. : Кондор, 2011. 259 с.

Додаткова навчальна література

1. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946–1980-і роки). К. : Видавничий дім «Альтернативи», 1999. 304 с.
2. Барановська Н.П., Верстюк В.Ф. та ін. Україна: утвердження незалежної держави (1991–2001). К. : Альтернативи, 2001. 703 с.
3. Бойко О.Д. Нариси з новітньої історії України (1985–1991 рр.). К. : Кондор, 2004. 356 с.
4. Воронянський О.В. Історія України. Харків : Парус, 2006.
5. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ–ХХ століття. К. : Генеза, 1996. 360 с.
6. Історія української культури: підручник / За ред. Л.В. Анучиної, О.А. Стасевської, О.В. Уманець. Х., Право, 2012. 367 с.

7. Історія української культури: у 5 т. / НАН України; редкол.: Б.Є. Патон та ін. К. : Наук. думка, 2001. Т. 1–5.
8. Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Частина III : 1917–2003. Х. : Основа, 2003. 824 с.
9. Політична історія України. ХХ століття : у 6 т. / редкол.: І.Ф. Курас, Ю.І. Шаповал, Ю.А. Левенець та ін. К. : Генеза, 2002–2003.
10. Рубльов О.С., Рєсєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. К. : ВД «Альтернативи», 1999. 319 с.
11. Сарбей В.Г. Національне відродження України. К. : Альтернативи, 1999. 336 с.
12. Семчишин М. Тисяча років української культури (Історичний огляд культурного процесу). Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1985. 550 с.
13. Смолій В., Степанков В. Український державний проект ХVІІ ст.: становлення національного інституту влади. К. : Інститут історії України НАН України, 2014. 194 с.
14. Уривалкін О.М. Історія України (середина ХІІІ – середина ХVІІ ст.). К. : «Кондор», 2005. 284 с.
15. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. К.: Генеза, 1997. 312 с.
16. Набока О.В. Відносини адміністрації В. Вільсона та уряду Західноукраїнської народної республіки у листопаді 1918 – на початку 1919 р. // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Історичні науки. – № 5 (328). – 2019. – С. 118 – 127;
17. Теліженко С. А., Набока О. В. Обстеження курганної групи на північний захід від с. Новоселівка (Старобільський район Луганської області) // Луганщина: краєзнавчі розвідки : матеріали ІІІ Всеукраїнської наук.-практ. конф., 23 квіт. 2020 р., Старобільськ, Україна / ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка” [та ін.]. – Старобільськ, 2020. – 243 с. – С. 103 – 109
18. Набока О.В., Шевцова Є.С.«Ольвійські розвідки Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: історія та сучасність». Матеріали конференції FORUM OLVICUM ІІІ: до 70-річчя з дня народження В.В. Крапівіної, 4-6 травня 2020 р. Миколаїв: НДЦ «Лукомор'є», 2020. С. 175-177;
19. Набока О.В. Історичні витоки легенд щодо перебування у Осинівській церкві (с. Осинове, Новопокровського району Луганської області) Г. Сковороди та К. Рилєєва. – Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Історичні науки. – № 6 (337) – 2020. – 202 – 214;
20. Набока О.В. Археологічні дослідження побутового та господарчого життя українського населення Луганщини у ХVІІ–ХVІІІ ст. // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Історичні науки. – № 4 (342) – 2021. – С. 142 – 158.